

ПРЕДАТЕЛСТВОТО НА ФАВОРИТИТЕ Превратът на 9 август

Полк. о. р. доц. д-р инж. Георги Кокеров

В навечерието на Берлинския конгрес Русия се старее да изолира българите и българското общество от европейската дипломация. Именно по тази причина българска депутация не отива на Берлинския конгрес. С това събитие започват “Строителите” на Симеон Радев.

Няколко години след конгреса лорд Солсбъри, министър на външните работи на Англия и участник в конгреса казва пред българската делегация в Европа: “ние мислехме, че сте руси и че Русия чрез вас ще се простре до стените на Одрин. Затова се трудихме да ви задържим. Ние не знаехме вашия народен гений и неудържим стремеж за самостоятелен политически живот.”

След победоносната война княз Александър е увенчан с лаврите на победител и става недосегаем за интригите на руската политика. В очите на народа става легендарен герой и приказен юнак.

На младата държава са нужни събития и личности в миналото, които да го правят героично. Победоносната война винаги повдига самочувствието на обществото и народа.

Съединението и войната са успешни благодарение на княза – символ, знаме, идол на българите, олицетворение на свободна и независима България. Това още повече озлобява враговете на княза и България.

Руската дипломация прекрасно разбира всичко това и започва да търси инструменти за прокарване на политиката си в България. Основна задача на руската политика е на Балканите в България да остане една язва, един незагаснал огън, от който винаги може да се намери повод за руска намеса и да се вкарат руски войски в България.

Като вижда мястото на княза в душевността на българите руската дипломация започва да търси инструментите си сред утайките на българската интелигенция. Незадоволените амбиции, грандоманията, ласкателството, тщеславието създават прекрасна почва за клеветите и интригите. Когато всичко това бъде подхранено с достатъчно злато плодовете не закъсняват.

Веднага след войната руският дипломатически агент в София и генералните консули в Пловдив, Видин, Русе, Варна и Бургас получават

подробни инструкции за бъдещи действия. Задачите се свеждат до следното:

1. Разпалване на недоволство от княза и правителството
  - създаване на комитети за недоволство под всякаква форма;
  - издаване на вестници за тази цел;
  - пускане на слухове, мълви за подронване на авторитета на княза и правителството;
  - ерозия на съзнанието чрез клевети, обидни вицове и др.;
  - клевети и обиди срещу Русия, царя и руския народ като се обвиняват за това Княза и правителството.
2. Разрушаване на силата, бойната готовност и моралното състояние на войската
3. Откъсване и изолиране на княза от проблемите на страната и народа.

Въпреки Съединението все още съществуват определени различия между политическите условия в Княжеството и Южна България. В Княжеството недоволните от княза се групират около Др. Цанков: Тодор Бурмов, Марко Балабанов, Никола Сукнаров.; в Южна България недоволните са лъжесъединисти: Михаил Маджаров, Константин Величков, Иван Ст. Гешев, д-р Георги Странски, Никола Хаканов и др.

С руски пари започват да се издават вестници, които насаждат омраза срещу княза и правителството. Идеята на тази омраза е ясна и прозрачна – България не може да бъде самостоятелна и независима; за да има ред трябва в страната да има руски войски. Това означава руска окупация.

По случай деня на възкачването на престола на Александър III (02.03.1881) се организира изпращането на поздравителни телеграми с оплаквания за тежкото положение на народа и молби да вземе България под своя закрила и протекция. Където има руски консулства депутации връчват поздравителни адреси с подобни молби.

В София делегацията е в състав: митрополит Климент, М. Балабанов, Т. Бурмов и Н. Сукнаров. Образуват се комитети в Северна и Южна България за създаване на смутове и всяване на недоверие към княза и държавата.

Организиран се избори за попълване на IV ОНС с депутати от Южна България.:

- приготвяне на избирателните списъци – окръжно от 3.02.1886 г.;
- премахване на военното положение – указ № 1/29.03.1886 г.
- насрочване на избори – указ №43/29.03.1886 г. за 18.05. с резервен ден 18.05.

Това изненадва и смушава руските агенти.

По съвет на П. Каравелов князът решава да обиколи Южна България. Първото посещение е в Пловдив. На 16.04.1886 г. започва по-широка обиколка и посещение на Панагюрище, Копривщица, Клисурска, Сопот, Карлово, Пловдив, Станимака, Чирпан, Хасково, Ямбол, Нова Загора, Ст. Загора, Казанлък, Сливен, Карнобат, Айтос, Бургас. Навсякъде е посрещнат тържествено, с овации и въодушевление.

В изборите побеждават либералите. Лъжесъединистите спечелват няколко депутатски места.

С указ от 19.05. се свиква 4 извънредна сесия на IV ОНС. На 2.06. князът открива сесията с тронно слово, което се оказва последно. След сесията всички депутати минават през двореца за да видят княза, да се представят и след това да кажат на избирателите си.

Стамболов се среща с княза и заминава за В. Търново през Лом и Свищов. В Лом споделя с Д. Маринов, че го мъчи тежко предчувствие и му се иска да се върне в София и да е до княза. **Защо ли не се е върнал?**

Вестниците **Светлина** и **Съединение** пишат статии срещу княза и правителството. В явен вид тези вестници призовават, че за да се примири с Русия трябва да се изгони княза от престола. Князът се обявява за “ябълка на раздора” и “извор на нещастията за България”, причина за скарването с Русия.

Интересното е, че тази бясна и разюздана кампания срещу княза и правителството започва без формален повод или причина. Просто ей така, като взрив на “народното недоволство”. Във всяка нормална държава за обида на коронованата особа се налагат тежки наказания. Княз Александър забранява това и смята, че с добрина ще нормализира положението.

К. Величков и Мих. Маджаров в статия във в. “Съединение” бр. 9/26.06.1886 г. заявяват “додето Батенберг князува, България няма да прокопса...”. Другият купен вестник “Светлина”, орган на цанковистите в статията “Умерени думи” пише: “Може ли принц Батенберг да остане занаят на българския престол?” и сам си отговаря “отговорът на този въпрос не може да бъде друг, че той трябва да се отстрани... За да се избави България от нови нещастия и нови катастрофи, няма друго средство освен неговото отдалечение от престола. Княз Александър трябва да разбере, че той вече е излишен на българския престол; че той е по-опасен, по-вредителен на българската държава, отколкото всеки друг вънкашен враг.” В този ключ се пишат статии, антрефилета, говори се над път и под път. Общото е едно – за всички беди в България е виновен княз Александър.

Русия преминава към открит натиск. По време на сесията премиерът П. Каравелов и председателят на НС са поканени “на чай”, разбират извикани от управляващия руското дипломатическо агентство П. Богданов в присъствието на военния агент полк. Сахаров. Богданов със заплашителен тон задава въпроса “Не считате ли, господа, че Русия може да нанесе още по-тежки удари на България?” Стамболов дипломатично отговаря, че отношенията не са в полза на България и трябва да се подобрят, като продължава: “Само ние не знаем в какво сме виновни пред Русия и как можем да се помирим”. Богданов отговаря, че царят няма да се примири докато този княз е на престола. Следователно, главната пречка е князът. По-нататък Богданов подробно и систематично започва да излага причините. Това са причините, разработвани последователно от вестниците **Светлина** и **Съединение**. Стамболов скача и с негодувание казва: “Нас русите ни научиха никога да не бъдем предатели, туй което ни предлагате е цяло предателство... Днес князът е идол и на армията, и на народа, и мой идол – това отхвърлям с презрение”. Стават с Каравелов и излизат.

Независимо от дългия си живот в Русия изглежда Каравелов все още си е останал българин и след като влиза в политиката остава такъв. Вероятно, особено силно му е повлияла съпругата Ек. Каравелова. Това добре разбират и знаят Богданов и Сахаров и се насочват към тази съмненница на Екатерина Медичи, мечтаеща за положение, разкош, слава, богатство, охолство. Обещанията за почести, отличия, награди се сипят пред нея без ограничения и бързо я завладяват. Разбира се, не се пестят златото, скъпите подаръци и парите – най-силния аргумент. По това време князът не приема авансите на Ек. Каравелова и я отблъсва. Отблъснатата жена става страшна, жестока и опасна. Семената на руските дипломати улучват и почвата, и времето. Така се осъществява триединството на класическата драма: време, място и действие.

Премиершата бързо влита мъжа си в своите интриги. В мрежите ѝ попадат още много други: военния министър К. Никифоров, министъра на външните работи Илия Цанов, офицерите П. Груев, Ан. Бендерев, Р. Димитриев, Г. Вазов.

За да се махне княза трябва да се спечели армията. Армията е превъзходна, войниците подготвени, офицерите със самочувствие. Само офицери-победители могат да дръзнат и да се намесят в политиката.

Победната война действа изключително благоприятно и плодотворно на обществото. Съществено укрепва моралното единство на нацията, изглаждат се противоречията, притъпяват се политическите страсти, засилва се обществената активност на гражданите. Това косвено действа

върху икономиката на страната: работи се с повече желание и ентузиазъм, търговците стават по-активни и контактни. Съществено се развива и укрепва икономиката. Създаването на безредици, разрушаването на моралното единство на нацията и организирането на преврат става с пари. Затова руските дипломати не жаят парите. Каквито и разходи да се направят за един държавен преврат те ще са много по-малки от разходите за военна акция (демонстрация на сила, окупация, война и др.). От друга страна войната е невъзможна в политическо отношение, защото трябва да се одобри от страните, подписали Берлинския договор.

В тези особени и трудни условия Богданов и Сахаров (особено последния) намират достатъчно хора за своето пъклено дело. Те добре познават особеностите и слабостите на младите офицери, заели високи длъжности в армията. Заобикалят и изолират Р. Петров, Ст. Паприков, Н. Иванов, В. Винаров, В. Кутинчев, Кр. Маринов, Хр. Попов и др. Насочват се към Бендерев, Р. Димитриев, Ц. Кавалов, Г. Вазов, К. Никифоров, П. Груев, Хр. Паков и др.

Използват честолюбието на Бендерев, грандоманията на Р. Димитриев, мекушавостта и безхарактерността на П. Груев, добродушието на К. Никифоров, сребролюбието на Г. Вазов. Освен всичко това тези млади хора (най-възрастният е на 32 години) не са бездушни към парите, а те се дават без ограничения.

Заговорът е организиран и за него са знаели не само посветените. По същество организацията на преврата е обществена тайна. Един офицер, кап. Нишков изпраща подробно писмо до княза, но последният не вярва на информацията.

Князът не вярва и на други хора и предупреждения. Стамболов го предупреждава с думите: “Ваше Височество, ние сме били роби 500 години и туй тежко робство е оставило в нас много робски наклонности; не е зле да вземете под внимание тия предупреждения и да бъдете предпазлив и внимателен”.

Морални подбудители на преврата са П. Каравелов, Илия Цанов – министър на външните работи и К. Никифоров – военен министър. Никифоров позволява на своя заместник ротм. Бендерев да размества войските и отдалечава 1 пех. полк на м-р Хр. Попов от София; изпраща в отпуск верни на княза и България офицери полк. Д. Николаев и м-р Рачо Петров. Превратът извършва Струмският полк с командир м-р Петко Стоянов. През нощта срещу 09.08. (петък срещу събота, както и 09.06.1923 г.) около 2 часа след полунощ една дружина от полка и юнкерите от Военното училище, командвани от майор Петър Груев превземат двореца и князът е арестуван.

Указът за абдикацията е написан под диктовката на княза от юнкера Михаил Такев, бъдещия министър, фелдфебел на старшата рота във Военното училище. Съдържанието му е следното: “Понеже българският народ и войската намират, че моето по-нататъшно оставане на българския престол е вредно за интересите на страната, то аз се отказвам от престола като обещавам, че не ще имам за него и занаяд никакви претенции.” Князът добавя “Бог да пази България завинаги. Александър”.

Князът е арестуван и под охраната на капитаните Кърджиев, Янков, Ц. Кавалов и Зафиров с 10 юнкери е откаран в Буховския манастир, където престоява едно денонощие и в понеделник през Орхане, Враца е откаран в Оряхово, където е качен на яхта, командвана от кап. Корабаров.

Моралният подбудител на престъпното безумие П. Каравелов оставя офицерите и техните водачи сами. За да закрепни положението П. Груев се самоназначава за главнокомандващ всички български войски и изпраща до окръжните управители телеграма със състава на съставено от него Привременно правителство в състав П. Каравелов, Ст. Стамболов, Др. Цанков, Т. Бурмов, Т. Икономов, К. Величков, Мих. Маджаров, В. Радославов, Д. Греков, К. Никифоров. Министрите в това правителство не са дали съгласието си. Невъзможно е в едно правителство да седят Ст. Стамболов и Др. Цанков; В. Радославов и К. Величков и т. н.

В страната настъпва хаос. Не е ясно положението; детронаторите са в София, но не знаят положението в страната. Няма княз, правителството не е подало оставка, а е назначено ново със странен състав. Членовете на правителството не знаят, че са министри; повечето от тях не приемат личностите в правителството. Офицерите-детронатори не знаят какво да правят. Каравелов блестящо е изпълнил поставената руска поръчка – в страната настъпва хаос и безвластие. Вътрешната несигурност и центробежните сили се изменят с часове. Създадено са прекрасни условия за руска окупация.

По това време Ст. Стамболов е в отпуск в Търново. Като разбира какво е положението се опитва по телеграфа да си изясни положението и да започне да го нормализира. Среща много пречки и трудности. Тогава се свързва с подп. Сава Муткуров, търновец, началник на пловдивския гарнизон. Чрез него се свързва и с някои други военни командири в Южна и Северна България. Свързва се с дипломатическия агент в Букурещ Гр. Начович и го информира за положението; съобщава му, че като председател на НС се е обявил за княжески наместник. Начович подкрепя Стамболов и се среща с някои посланици на Силите в Букурещ. Те му казват, че България не трябва да се опасява от руска окупация. Това означава, че Европа застава зад България. Стамболов е окупиран и с още

по-голям устрем се хвърля в борбата. Не знае къде е княза и какво става с него. За съжаление и детронаторите не знаят нищо за княза.

На 12.08. през Русе преминава транзитна телеграма , подадена в гр. Рени със следното съдържание:

София, майору Груеву

Днес 5,30 сутринта пристигнах. Няма никакво разпореждане. Моля отговорете какво да правя. Капитан Корабаров

Тази телеграма е изпратена от телеграфиста в Търново на Стамболов. Стамболов веднага изпраща телеграма до император Александър III с молба да се разпорежи за връщането на княза на България. Само присъствието на княза може да върне реда и запази спокойствието в Княжеството.

До завръщането на княза Стамболов иска да създаде наместничество с участието на Каравелов и правителство с участието на всички партии. Така връщането на княза ще има общонароден, а не тясно партиен характер и ще е лишено от партизанщина. И двете задачи се оказват неизпълними. Каравелов отказва.

Тогава на 16.08. Стамболов изпраща една Прокламация към българския народ, с която обявява за създаването на наместничество до завръщането на княза по чл. 19 ат Конституцията в състав Стамболов, Петко Славейков, Г. Странски, главнокомандващ С. Муткуров. Обявява се състава на правителството: В. Радославов – премиер и министър на вътр. Работи, Гр. Начович – министър на външните работи и управл. Министерството на финансите, Д. Тончев – на правосъдието, полк. Д. Николаев – военен министър, Г. Живков – на нар. просвещение.

Изпраща заповед в София на Каравелов, Стоилов, Иванчов, Гешев, Никифоров, Орошаков и Панов, с която нарежда да престанат да действат като правителство.

Прокламацията на Стамболов връща реда и възстановява спокойствието в страната. Стамболов поема управлението от името на княза до връщането му.

Управляващият руското дипломатическо агентство Богданов се опитва да се свърже по телеграфа със Стамболов и му съобщи, че Александър III изпраща като извънреден царски комисар княз Долгорукий. Стамболов отказва да разговаря с участник в преврата и го изгонва от телеграфната станция.

На 17.08 в неделя князът, придружен от Гр. Начович пристига в Русе. Посрещат го наместниците, главнокомандващия министрите и други официални лица. Присъстват и европейските консули, сред които е

Шатохин. Стамболов предупреждава княза, че след неговото завръщане присъствието на Долгорукий е излишно и да се пази от Русия.

С прокламация князът одобрява всички действия на Стамболов и утвърждава правителството.

Повече от пет денонощия Стамболов не е спал и вечерта на 17.08. с тежко предчувствие ляга безсилен и веднага заспива. През това време князът се среща с Шатохин и без знанието и съвета на Стамболов подписва телеграма до императора, съставена от Шатохин. Телеграмата е изпратена незабавно. Лорд Солсбъри нарича тази телеграма “най-голямата политическа грешка на княз Александър”.

РЕГЕНТСТВОТО

След заминаването си княз Александър оставя Регентство в състав: Стефан Стамболов, Петко Каравелов и Сава Муткуров.

Правителството е в състав: д-р В. Радославов – премиер и министър на вътрешните работи, Гр. Начович – министър на външните работи, полк Д. Николаев – министър на войната, д- К. Стоилов, Иван Евстр. Гешов, Тодор Иванчов.

За да се узаконят промените в държавното управление с регентски указ се свиква IV ОНС на извънредна сесия. Вместо на 30.08.1886 г. събранието се открива на 1.09. това е направено, по мое мнение, във връзка с имения ден на император Александър III, за да не го поздравят събранието на празника му. По това време има интересен случай с тен. Драгомиров, киевски генерал-губернатор, който забравя за имения ден на императора и се сеща след три дни.. За да излезе от положението изпраща поздравителна телеграма със следния текст “Трети ден прием за здравето на Ваше величество” и получава височайши отговор “Отдавна е време да свършите”.

Събранието се открива на 01.09.1886 г. За председател на Народното събрание е избран Георги Живков.

С императорски указ военният аташе Н. В. Каулбарс е назначен за извънреден царски пратеник с особени пълномощия и носи някакви руски предложения. Това кара регентите да бързат и Народното събрание на 05.09. приема изменения на чл. 49 на Избирателния закон: избирането на ВНС по членове 141/1, 142 и 143 от Търновската конституция да стане в едноседмичен срок и то в първата неделя на втората седмица след обнародването на указа в ДВ. Изменението е утвърдено от регентите същия ден. На 8.09. е постановено изборите за се проведат на 28.09. Това става с указ № 16/8.09. Така Ст. Стамболов изпреварва руските действия,

както при връщането на княза – тогава изпреварва идването на княз Долгоруки, сега – на ген. Каулбарс. Ген. Каулбарс познава България и българите само по разказите на Др. Цанков и някои други русофили.

Ген. Каулбарс пристига в Лом на 12.09. и късно вечерта пристига в София. С пристигането в България започва да се държи грубо: заповядва на окръжния управител в Лом да не се провеждат избори; същото говори и пред народа по пътя към София. Внушава, че волята на царя е да няма избори и да не се избира княз.

В София се среща с министъра на външните работи Гр. Начович, съобщава отговора на царя на поздравите на IV ОНС и обявява, че той е посредник между българския народ и царя. Генералът чака регентите и министрите да идат при него, да му се поклонят и представят. Това не става.

На 15.09. изпраща нота до правителството с три искания: да се отсрочат изборите за ВНС, да се вдигне военното положение, арестуваните превратаджии Груев и Бендерев незабавно да се освободят.

Ген. Каулбарс се държи с всички българи грубо и надменно като губернатор на руска провинция. Навсякъде твърди, “че е чрезвичеен императорски пратеник” и има задача да изкаже на българския народ волята на императора. Въпреки настояването на генерала и сервилните старания на Др. Цанков (вестник “Светлина”), П. Каравелов (вестник “Търновска конституция”), вестниците “Искър”, “Напред” и други русофилски издания изборите се провеждат на 28.09. Вечерта като научава резултатите от изборите Ст. Стамболов с просълзени очи казва на С. Муткуров **“Боже, България е спасена”**,

За да се разграничи от П. Каравелов Стамболов и приятелите му започват да издават вестник “Свобода”; започва да излиза вестник “Независима България”.

За неутрализиране на мисията на Каулбарс Стамболов действа по много направления:

- политическо – чрез правителството и министъра на външните работи Гр. Начович;

- военно – чрез началника на ГЩ Рачо Петров, който върви по петите на генерала и работи сред офицерите да не се слуша генерала и да се спазва военната клетва – да се служи на България. По това време няма княз и този въпрос е доста деликатен.

- обработка на народа чрез патриотичните вестници, патриотичните организации и др.

Правителството изпраща секретна телеграма до окръжните управители и околийските началници да следят всички действия на

генерала и незабавно да донасят по телеграфа на министъра на вътр. Работи, той и министър-председател д-р В. Радославов.

В русофилските градове – Враца, Бяла Слатина ген. Каулбарс е посрещнат радушно. Врачанският митрополит Константин започва да проповядва от амвона срещу изборите. В Плевен е посрещнат хладно само от кмета Хайдутков и няколко русофили. Ядосан генералът заминава за Свищов. Преди него е минал Р. Петров и подготвил почвата за среща. В Свищов генералът се опитва да се срещне с кап. Мандаджиев к-р на дружина от 6 пех. полк, но той отказва; в града е командирът на полка кап. Кръстю Маринов, който е верен на регентите и правителството. Като не успява заминава за Русе с лодка без да дочака парахода.

В Русе го посреща само руският консул Шатохин. Опитва се да се срещне с подп. Д. Филев, но не успява; по това време все още Филев не е станал предател и е верен на клетвата и отказва да освободи арестуваните офицери-детронатори. На 28.09. в 16,30 пристига в Шумен. Преди него в града е пристигнал Р. Петров, който е шуменец. Народът със злоба и неприязън посреща императорския пратеник и го гони от града. На другия ден в 14,45 ч. заминава за Варна, където е посрещнат също враждебно от патриотичното гражданство.

Пътуването в Сев. България показва на ген. Николай Василиевич Каулбарс, че мисията му е загубена. Отказва се да ходи в Южна България и се връща в Русе, където стои до 08.10.

През октомври във Варненския залив идват военните кораби “Забияка”(Побойник) и “Память Меркурия”. *В руския черноморски флот имало 18-оръдеен бриг (двумачтов военен кораб). По време на руско-турската война 1828-29 г. командир на кораба е капитан-лейтенант Александър Иванович Казарский и на 14.05.1829 г. при разузнаване около Босфора среща турска ескадра от 6 линейни кораба, 2 фрегати и 2 корвета. Два линейни кораба “Селимие” (110 оръдия) и “Реал бей” (74 оръдия) започват да го преследват. “Меркурий” приема боя, храбро тръгва в атака, принуждава турците да отстъпят и успява да се присъедини към ескадрата си. По този сюжет има много хубав разказ на руския писател Иван Александрови Гончаров (1812 – 1891). Отогава в руския Черноморски флот има боен кораб “Память Меркурия”, и днес има ракетен крейсер с такова име.*

Мисията на генерал Каулбарс компрометира Русия пред Европа и света и засилва симпатиите към българите, България, регентите и правителството.

Регентите действат все по-енергично. Военното министерство със заповед забранява на офицерите контакти с генерала, защото мисията му е политическа(законът забранява на офицерите участие в политиката). Нарушителите на заповедта командири на бригади подполковниците

Филов, Гуджев и Дуков са уволнени; уволнени са и някои командири на полкове.

Каулбарс се разярява и нарежда на дипломатическия агент в София Неклюдов да изпрати нота до правителството, с която да съобщи, че генералът порицава правителството. Гр. Начович отговаря: “Правителството може да приема порицания само от Народното събрание и от никого друго”.

С регентски указ № 18/4.10.1886 г. е свикано III ВНС на 15.10. в Търново. Събранието се открива на 19.10. То е открито от най-стария народен представител Шишманов от Свищов. Избира с 337 гласа Георги Живков за председател и заместници Д. Вачев и Димитър Тончев.

Каулбарс разбира, че мисията му окончателно е провалена и незабавно трябва да заминава от България.

Преди да замине се опитва да организира бунтове за да създаде нестабилна обстановка и даде повод на Русия за окупация. Дава указания на консулите в този смисъл. Успешен опит има само в Бургас, организиран от уволнения руски капитан Набоков. В бунта участва руския подпор. Залевски, руси, черногорци, лумпени-цанковисти. Бунтът бързо е потушен от правителството, всички участници са заловени и изправени пред военно-полеви съд.

На 1.11. Каулбарс дава поредните три “енергични” ноти:

- кап. Набоков, подпор. Залевски и русите да се освободят и предадат на руския консул в Бургас, отговор до 24 часа. Правителството не реагира и бунтовниците са осъдени.

- с втора нота обявява съда и присъдите за незаконни и недействителни.

- с трета нота нарежда да се уволни командира на бригадата в Пловдив.

На 08.11. Каулбарс заедно с персонала на дипл. Агентство през Пловдив и пловдивския консул заминава за Цариград. На 09.11. видинският, русенският и варненският консули с клипера “Память Меркурия” от Варна заминават за Русия; бургаският консул с освободените осъдени бунтовници заминава от Бургас с клипера “Забияка” на 10.11.

Стамболов въздъхва и казва: “Силен е Господ за българското отечество”.

На 29.10. ВНС избира за княз сина на датския крал Валдемар, племенник на руската императрица. Император Александър III се намесва и Валдемар се отказва от българския престол.

Грубата намеса и бруталното насилие на Русия предизвикват подкрепата на Европа и света за България.

Германският вестник **Algemeine Zeitung** пише: “Германското племе има интерес щото нито русите да влязат в София, нито пък френците в Страсбург. Храбрият български народ не трябва да изпита участието ако се случи Русия да стъпи в България, Бисмарк няма да отстъпи пред една война срещу Русия”. (бел.Ж.В.: Точно конфронтация с Русия Бисмарк под никакъв повод не желае!)

Kolnische Zeitung пише: “Ако Русия не желае да предизвика една европейска война, то нека не смее и да мисли за това, че без съгласието на силите тя може да окупира България или брежните пунктове на България, макар че е изпратила един Каулбарс в званието комисар. Ето защо българите нямат причини да се боят от замръзналите мънии на руските клипери”.

Times: “Европа няма да допусне, щото България да бъде превърната в руска провинция Ако Русия се опита да направи това без съгласието на Европа тя ще влезе в конфликт със сили много по-значителни от нейните и които имат подире си съюзници. Запазването на една конституционна България и свързано с интереси, които великите сили са решили да защитят”

Extrablatt: “Русия затова работи с толкова усърдие да отстрани от власт регентите защото съумя до днес с удивителна похватност да отблъсне всичките посегателства на Русия върху българската самостоятелност, като не й даде най-малък случай на намеса”

Tagesblatt: Царят след отварянето на Великото народно събрание трябва да бъде принуден да каже: “Гроздето е още зелено”

Граф Калноки: “Интересите на Австро-Унгария изискват щото гарантираната независимост на България да не претърпи никакъв удар, противен на договорите.”

Лорд Солсбъри: “Грабването на правата и независимостта на един свободен и независим народ се погледна с най-дълбока скръб. Правата на България са осигурени от Берлинския трактат, от който зависи мирът в Европа. Англия няма отделни интереси. Англия е нащрек и английската политика ще бъде в голяма степен за мира. Ако други сили бъдат готови до действат Англия няма да остане настрана.”

На 08.11.1886 г. заминава ген. Каулбарс от София и през Пловдив задно с руския консул отива в Турция; на 09.11. минава границата и пристига в Цариград. На 10.11. заминават клиперите.

Руският министър на външните работи Николай Конст. Гирс изпраща инструкции до всички дипломатически мисии в която се казва: “Русия се

надява на едно решение, постигнато чрез миролюбиви средства”. Това означава, че Азиатския департамент ще използва метежи, бунтове, вътрешни размирици и пр.

За да предизвика политическа криза П. Каравелов подава оставка, но на 2.11. ВНС избира за регент Г. Живков. Така тримата регенти са от Търново. Г. Живков е брат на Вела Благодеева и шурей на Д. Благодеев.

На 23.11. се разкрива заговор във Военното училище срещу регентите. Целта е да се убият регентите, които живеят в хотел “България”. Един юнкер докладва на регента Г. Живков. Организатор на заговора е майор Олимпий Панов, който е уволнен от армията. Този път Стамболов успява да спаси главата на своя приятел.

На 04.12. група съединисти, емигранти в Цариград: М. Маджаров, Ив. Вазов, Иван Ст. Гешов, К. Величков, д-р Ник. Хаканов, Дан. Юруков, Дим. Попов, В. Генков изпраща махзар до Високата порта с молба да се окупира Южна България. Те се представят като представители на измъчения български народ.

Руският дипломат Нелидов вика Др. Цанков, който на 28.12.1886 г. пристига в Цариград. Среща се с емигрантите и великия везир Кямил паша. На 11.01.1887 г. му връчва меморандум с пет искания:

- да се махне Регентството като противоконституционно;
- да се състави смесен кабинет с премиер и министър на външните работи цанковист, военен министър ген Каулбарс или ген. Кантакузин;
- да се избере ново ВНС като се предложи и избере за княз Мингрели и измени конституцията;
- всички офицери-метежници и заговорници да се върнат на служба; амнистия на всички политически престъпници.

Тези искания са внушени от ген. Каулбарс. Те са еднакво опасни и за България, и за Османската империя.

Руски агенти насъскват офицерите срещу правителството. В Южна България положението е неспокойно. Забелязва се, че колкото по-далече е гарнизона от р. Дунав, толкова по-спокойно е положението в него. Във Видин положението се владее от кап. Георги Мечконеv, командир на 3 пех. Бдински полк; в Плевен командир на 4 пех. Плевенски полк е кап. Кръстю Маринов, верен на клетвата и Регентството; в Шумен твърдо зад регентите стои 2 конен полк и положението в гарнизона е спокойно; във Варна гарнизонът е верен с изключение на кап. Ив. Сарафов, командир на 8 пех. Приморски полк.

На 18.01. регентът Г. Живков тръгва на инспекция в Сев. България. Несигурни офицери има в Русе – м-р Ат. Узунов, началник на гарнизона и

в Силистра кап. Кръстев. И двамата са купени с руско злато. М-р Узунов получава от руския дипломат Хитрово 45 хил. златни лева; кап. Кръстев – 40 хил. златни лева. **Майор Атанас Маринов Узунов (р. 1857 г в Русе) да не се бърка с Атанас Цветков Узунов (Цвятко Крадлеков, Дългия 1851, Одрин – 1907, София)** На 30.01. Г. Живков се връща в София и предлага да се разместят офицерите и несигурните отидат в Южна България и във вътрешността при верни и твърди офицери. Военният министър Д. Николаев отказва с мотива, че по-добре познава офицерите си. Това става на 1.02. По предложение на Г. Живков са уволнени окр. управители Берковски във Видин, Минко Радославов в Шумен, Д. Мантов в Русе.

ЗАПЛАТИ

на някои офицери от Пионерния полк за декември 1886 г.
(става полк след 1.01.1887 г.)

Звание, име, фамилия	Заплата лева	Квартирни пари	Фуражни пари	Всичко лева	забележка
Майор Ат. Узунов	550	58,59	37,50	745,83	100 лв представители
Капитан Болман	350	41,66	25	416,66	Ком. на дружина
Пор. Илия Кръстенияков	225	37,50		262,50	Ком. На рота
Подпор. Кожухарски	200	37,50		237,50	Ком. на взвод

ЗАПЛАТИ

На офицерите от 5 пехотен Дунавски полк

Звание, име, фамилия	Заплата лева	Квартирни пари	Фуражни пари	Всичко лева	Забележка
Капитан Христо Кръстев	350	41,66	25	416,66	Ком. на дружина

Подпоручик Димо Тръмбешки	200	37,50		237,50	Ком. на полурота
Подпоручик Данев	200	37,50		237,50	Ком. на полурота